

Het belang van initiatie voor jongens in de pubertijd

Het is van alle tijden: jongens die zich op luidruchtige manier een weg banen naar volwassenheid. De laatste tijd lijkt het alsof dat er steeds meer worden en het bovendien op zo'n heftige manier doen dat heel Nederland daar deelgenoot van wordt. In dit artikel wil ik vanuit een eeuwenoud gebruik aankijken tegen jongens in de pubertijd, hoe men daar bij traditionele volkeren mee omging en waarom de initiatie van jongens belangrijk is.

Rite de passage

Iedereen weet dat de stap naar volwassenheid een van de belangrijkste is die een kind maakt. Bij de oude volkeren werd die stap op een specifiek moment gezet. Bij de meisjes is dat bij de eerste menstruatie en bij jongens gebeurt dat op de leeftijd van 14, 15 jaar. In onze cultuur is de initiatie en het belang ervan totaal verdwenen. Het vormsel in de katholieke kerk en de belijdenis in de protestantse kerk zijn nog wat zwakke afspiegelingen ervan. Maar met de ontkerkelijking zijn ook deze rituelen als belangrijk eikpunt in het leven van jonge mensen verdwenen. Onze kinderen moeten het nu doen met een diploma-uitreiking en de stap zetten naar een baan. De reden dat initiatie belangrijk is voor jongen mensen is dat een initiatie het moment van overgang van kind naar volwassenheid in de tijd verankert. Dit zal altijd een belangrijk ijkpunt blijven en bovendien een erkenning van volwassenen dat ze vanaf dat moment kind af zijn. Een initiatieceremonie verandert iets in het bewustzijn van de jongen en het meisje. Je geeft als initië ook uitdrukking aan wie je bent. En dat zet je letterlijk op je plaats.

Emotionele band

Initiatie voor jongens is om een andere reden van groot belang dan bij meisjes. Een belangrijk verschil is dat een jongen negen maanden op alle niveaus verbonden is geweest met zijn moeder en dat die diepe emotionele band, om werkelijk in zijn mannelijkheid te kunnen gaan staan, moet worden losgemaakt. Meisjes hebben dit net zo met vaders (en moeders) uit te werken, maar is er een verschil omdat er bij vaders geen sprake is geweest van negen maanden verbinding op alle niveaus. Jongens blijven om die reden vaak 'hangen' aan hun moeder. Vaders, opvoeders, ooms en opa's zullen de jongens niet alleen gedurende hun hele opvoeding bij de hand moeten nemen, maar vooral aanwezig moeten zijn in de pubertijd. Om voor te leven en te leren wat het is om met fysieke en mentale kracht om te gaan, om met je seksualiteit om te gaan, om te leren je open te stellen voor het leven, om te leren mededogend te zijn, om te leren vanuit je hart én je kracht te leven.

Compleet geboren

Bij vrouwen speelt nog iets anders. En dat is dat vrouwen door het leven zelf worden geïnitieerd. Dat gebeurt bij hun eerste menstruatie en bij de geboorte van een kind. En iedere maand wordt een vrouw eraan herinnert wie zij is en dat ze een scheppend vermogen heeft. Door de eeuwen heen heeft dit verschil tussen vrouw en man geleid tot drama. Zo heeft de mannelijke dominantie van de laatste tweeduizend jaar geleid tot disharmonie met moeder-aarde en het vrouwelijke ontvankelijk vermogen. Een van de oorzaken hiervan is het wegvallen van de initiatie voor mannen. Initiatie had namelijk tot doel dat jongens (en meisjes) zich bewust werden van hun taak. En die taak is voor jongens *`in*

essentie' aan de gemeenschap en het vrouwelijke dienstbaar te zijn. Dat is dus het tegendeel van domineren, wat tot op heden nog steeds het uitgangspunt lijkt.

Animus en anima

Door de tegenbeweging van vrouwen om voor zichzelf en hun rechten op te komen, gebeurt er op dit moment iets van groot belang. Dat is dat we in Jungiaanse termen onze animus en anima in onszelf aan het ontdekken zijn. Toen er in de jaren zestig en zeventig lustig op los werd gespeculeerd of vrouwen mannen überhaupt wel nodig hadden, raakte dit de man waar dat het hardst aankomt: in zijn ballen. Sommige mannen gingen vervolgens volledig op in hun vrouwelijke zachte kant. Andere mannen zochten/zoeken het in machogedrag. Vrouwen ontdekten hun mannelijke kant. En zoals dat werkt in tijden van verandering slaat de balans soms door naar een kant. Dit gebeurt zowel bij mannen als bij vrouwen. Bij jongens en bij mannen staat man kunnen zijn onder druk. Dat wil zeggen mannelijkheid zonder de verbinding met het hart en hun vrouwelijke kant. Als de man dat deel tot zijn beschikking heeft, dan zal hij vanuit zijn hele wezen kunnen voelen waar het om gaat: dienstbaar kunnen zijn en naast elkaar kunnen staan: mannen en vrouwen gelijk.

Dominantie

Als het mannelijke dominant is krijg je een wereld zoals we die nu kennen: een uit balans geraakte wereld. Als een man zijn kracht niet in verbinding kan brengen met zijn vrouwelijk deel, staat zijn leven altijd in het teken van moeten winnen en concurrentie, wat uiteindelijk een vorm van oorlogvoeren is. Ik weet dat er heel veel mannen zijn voor wie deze karakterschets niet geldt. Maar zoals je misschien weet wordt deze wereld gedomineerd door mannen die wel aan deze karakterschets voldoen. En door hen worden in feite alle mannen gedwongen een dergelijke houding aan te nemen. Jongens kijken naar mannen hoe ze in het leven staan en kopiëren dat gedrag. Maar wie zijn hun voorbeelden? Zijn dat mannen die hun mannelijke potentie weten te verbinden met hun mededogende invoelende vrouwelijke kant? De reden van het belang van initiatie is dat jongens die verbinding weten te maken.

Tegenkracht

Het is voor jongens van wezenlijk belang dit te horen van mannen. Vooral het stuk over agressie en je kracht leven. Als hier vanuit het mannelijke aandacht aan wordt besteed, zal de jongen in evenwicht met zichzelf kunnen komen. Vooral in de pubertijd gieren de hormonen door zijn lijf en zal dat een bedding moeten vinden, zal dat een tegenkracht moeten vinden. Die tegenkracht huist in eerste instantie bij zijn vader. De vader zal de niet altijd even gemakkelijke taak op zich moeten nemen om die tegenkracht te bieden. Maar ook opvoeders, mentors, ooms en grootvaders zijn belangrijk, vooral als er geen vader is. Wordt deze 'krachtmeting' achterwege gelaten dan zal de jongen of in apathie vervallen of hij gaat uit protest zijn grenzen elders opzoeken. Zonder te willen dramatiseren is dit vaak de onderliggende oorzaak van het buitensporig agressief gedrag van jongens in onze samenleving.

Afscheid van zijn moeder nemen

De sleutel voor jongens om volwassen te worden ligt – zoals in het sprookje 'IJzeren Hans' van Grimm staat beschreven, onder het hoofdkussen van de moeder. Die sleutel zal de jongen daar moeten weghalen om vrij en volwassen te worden. En daarvoor heeft hij andere mannen en zijn moeder nodig. Zijn moeder om afscheid van hem te nemen, de andere mannen om mannezaken te onderzoeken. Het gaat hier niet om machomannen, maar mannen die hun kracht met hun hart hebben verbonden. Jongensachtige overmoed verandert dan in betrokken standvastigheid, agressie in kracht en onwil in liefde.

Jos Kester

www.spiritcompany.org

Boeken:

Steve Biddulph

Steve Biddulph

Robbert Bly

Guy Corneau

Ton van der Kroon

Sam Keen

Bill Kauth

Michael Meade

Manhood

Jongens, hoe voed je ze op

De Wildeman

Afwezige vaders, verloren zonen

De terugkeer van de koning

Vuur in het Lijf

A Circle of Men

Men and the Water of Life